

SADRŽAJ

Uvod

Religija i društvo	9
Jednina ili množina?	9
Koje religije?	10
Religija, a ne vera	12
Religija i građansko društvo	13
Doba religioznosti	15
Polazna tačka	17
Dva veka promena: imaju li smisla?	18
Izbor terminologije	20
Čitava Evropa	22

Prva knjiga Nasleđe i razlaz s njim

Prvo poglavlje

Sasvim hrišćanska Evropa	27
Posebnost Evrope	27
Raskid s jedinstvom	29
Više religijskih Evropa	30
Različite eklezijastičke tradicije	34
Katolička posebnost	39

Drugo poglavlje

Tradicionalni režimi	42
Konfesionalna država. Jedinstvo vere, političko jedinstvo	42
Ostrvca tolerancije	47

Treće poglavlje

Otvaranje procepa	51
Pokretačka inicijativa: razdvajanje verske od građanske pripadnosti	51
To još uvek nije laicitet	54
Rascep nacionalne savesti	57
Prva sekularizacija	58
Obnova veza nije isto što i restauracija	61

Druga knjiga
Neprolazne činjenice

Četvrto poglavlje

Versko pitanje: njegov značaj	69
Treba li država da ima svoju religiju? Mogu li narodi da budu bez nje?	71
Jedna religija ili više njih?	77
Prava i slobode crkava	78
Nezavisnost crkava. Slobodna samouprava	84
Konfesionalne ustanove	88
Diktiranje morala: moralni i građanski zakon	90

Peto poglavlje

Sukobljene sile i tradicije	98
Tradicija regalnih prava	100
Utopija restauracije	108

Šesto poglavlje

Rim i papstvo. Ultramontanski sistem	112
Antipapizam	119
Crkvene države	123
Rimsko pitanje	126

Sedmo poglavlje

Religija i nacija. Dve univerzalne stvarnosti	131
Period simbioze. Svete nacije	133
Period modernosti. Religija i nacionalnost	136

Religija spasava naciju	140
Priroda protiv religije	144

Treća knjiga Liberalno doba sekularizacije

Osmo poglavlje

Od verske ka neutralnoj državi	153
Prva etapa: uklanjanje diskriminacije zasnovane na veroispovesti	156
Druga etapa: deetabliranje	164

Deveto poglavlje

Od liberalne države do separacije	169
Institucionalizovani pluralizam	169
Treća etapa: separacija i laicizacija	171
Dva konkurentna izvora inspiracije	171
Simboli	174
Borba za školu	177
Konačni razlaz	179
Moralno i zakonito	181

Četvrta knjiga Drugo doba sekularizacije

Od jednog do drugog veka	187
------------------------------------	-----

Deseto poglavlje

Neprolazni elementi	191
Istrajnost verske tvrdokornosti	191
Konfesionalna država i tradicija regalnih prava	195

Jedanaesto poglavlje

Činioci obnove	200
Crkva i totalitarizam	200
Hrišćani i komunizam	204
Katolička crkva uz verske slobode	207

Dvanaesto poglavlje

Naličje sekularizma: nezavisnost crkve	213
--	-----

Trinaesto poglavlje

Prijateljska sekularizacija	223
Razdvajanje crkve i države po francuskom modelu . .	225
Priznanje verskih zajednica	228
Islam i laicitet	234

Četrnaesto poglavlje

Puzeća sekularizacija	236
Sekularizacija običaja: prihvatanje razvoda	236
„Profanizacija“ vremena	238
Da li je to kraj religije?	242

Petnaesto poglavlje

Danas i sutra	244
Ponovno oživljavanje rasprave, stalno interesovanje za nju	244
Nove upitne teme	253
Evropski model za odnose religije i društva	255

Bibliografija	259
-------------------------	-----

Indeks	271
------------------	-----